

ἀνακλώμενον / anaclomenon

- a. b.

1. ΗΕΡΗΑΕΣΤ. 38. 6 sqq. τῶν δὲ ἐν τῷ μέτρῳ μεγεθῶν τὸ μὲν ἐπισημότατόν ἔστι τὸ τετράμετρον (*scil.* Ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος) καταληκτικόν, οὗτόν ἔστι τὸ Φρυνίχου τοῦ τραγικοῦ τούτι' (fr. 14 [TrGF I, p. 77] Snell-Kannicht)

τό γε μὴν ξενία δούσαις, λόγος ὥσπερ λέγεται,

δλέσαι, κάποτεμεῖν ὀξεῖ χαλκῷ κεφαλάν,

καὶ παρὰ Φρυνίχῳ τῷ κωμικῷ (fr. 76 [PCG VII, p. 426] Kassel-Austin)

ἄ δ' ἀνάγκα 'σθ' ιερεῦσιν καθαρεύειν φράσομεν.

τοῦτο μέντοι καὶ γαλλιαμβικὸν καὶ μητρωακὸν [καὶ ἀνακλώμενον] καλεῖται — ὑστερὸν δὲ <καὶ> ἀνακλώμενον ἐκλήθη — διὰ τὸ πολλὰ τοὺς νεωτέρους εἰς τὴν μητέρα τῶν θεῶν γράψαι τούτῳ τῷ μέτρῳ (ἐν οἷς καὶ τὰ τοὺς τρίτους παιῶνας ἔχοντα καὶ παλιμβάκχειον καὶ τὰς τροχαϊκὰς ἀδιαφόρως παραλαμβάνοντι πρὸς τὰ καθαρά), ὡς καὶ τὰ πολυθρύλητα ταῦτα παραδείγματα δηλοῖ· (mel. adesp. 112 [PMG 1030] Page)

Γαλλαὶ μητρὸς ὄρείης φιλόθυρσοι δρομάδες,

αἵς ἔντεα παταγεῖται καὶ χάλκεα κρόταλα.

καὶ τῷ βραχυκαταλήκτῳ δὲ Ἀνακρέων ὅλα ἄσματα συνέθηκεν (fr. 68 [PMG 413] Page)

μεγάλῳ δηῦτέ μ' ἔρως ἔκοψεν ὥστε χαλκεὺς

πελέκει, χειμερίῃ δ' ἔλουσεν ἐν χαράδρῃ.

ΣΧΟΕΡΟΒ. 245. 26 sqq. ίστέον ὅτι τοῦτο τὸ ἀπ' ἐλάσσονος Ἰωνικὸν λέγεται ἀνακλώμενον καὶ μητρωακὸν καὶ γαλλιαμβικὸν ἀπὸ τοῦ τοὺς Γάλλους, ὃ ἔστι τοὺς κιναίδους, ιαμβίζειν καὶ ὑμεῖν τὴν Ρέαν κατὰ τὴν ἀγοράν διὰ τοῦτο γάρ καὶ μητρωακόν. Ἰσως δὲ διὰ τοῦτο καὶ ἀνακλώμενον διὰ τὴν κλάσιν τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ ἀπαλότητα. Ὡς καὶ Καλλίμαχος (fr. 761 Pfeiffer) κέχροηται. ἔστι δὲ ἀταξία πολλῇ ἐν τῇ χρήσει ὡν παραφέρει χρήσεων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς πρώτοις ποσί.

TZETZ. *de metr.* 314. 9 sq.

καλεῖται δὲ τὸ σύμμικτον τοῦ δὲ τοῦ μέτρου μέτρον,

μητρωακὸν γαλλιαμβὸν σὺν τῷ ἀνακλωμένῳ.

TRICH. 395. 19 sqq. τετράμετρα δέ (*scil.* Ἰωνικὰ ἀπ' ἐλάσσονος), βραχυκατάληκτον μὲν οἶον τό'

διάγοις ἀβλαβέα παντοδαπᾶν ἐκ κακῶν.

τούτῳ δὲ τῷ βραχυκαταλήκτῳ τετραμέτρῳ ὄλόκληρα ἐπιτίθησιν ἄσματα Ἀνακρέων (fr. 68 [PMG 413] Page), τὸν μὲν πρῶτον πόδα Ἰωνικὸν τιθεὶς ἀπ' ἐλάσσονος, τὸν δὲ μετ' ἐκείνον παίωνα τρίτον, ὃς ἔστιν ἐκ δύο βραχειῶν καὶ μακρᾶς καὶ βραχείας, εἴτα κατὰ τὸ ἔθος τῶν ἐπιμίκτων, ὡς καὶ ἀνωτέρῳ εἴπομεν, τροχαϊκὴν συζηγίαν, εἴτα σπονδεῖον. τὰ δὲ τοιαῦτα ἐξ ἐπιμίξιας καλοῦσιν ἀνακλώμενα, Ἰσως, ὡς ἔνιοι φασι, διὰ τὸ ἀνακλᾶσθαι τὴν κλάσιν τῆς φωνῆς πρὸς ἀπαλότητα. τί μέντοι τὸ κυρίως ἔστιν ἀνακλώμενον, ἐν τοῖς κατὰ ἀντιπάθειαν μεμιγμένοις ἔπεσιν ἐροῦμεν. τετράμετρον δὲ καταληκτικὸν καθαρόν ἔστι ἔκαστον τῶν προκειμένων τριῶν ἐπῶν. τὰ δὲ τοιαῦτα τετράμετρα καὶ ἐπισημότατά

εἰσι. καὶ Φρύνιχος ὁ παλαιὸς ποιητής, ὁ τε κωμικός (cf. fr. 76 [PCG VII, p. 426] Kassel-Austin) καὶ ὁ τραγικός (cf. fr. 14 [TrGF I, p. 77] Snell-Kannicht), ἐν πολλοῖς φαίνονται χρώμενοι τοῖς τοιούτοις. καὶ ταῦτα μέντοι, ὅτε εἰσὶν ἐπίμικτα, ἀνακλώμενα ὄνομάζονται καὶ γαλλιαμβικὰ καὶ μητρωακά. καὶ γαλλιαμβικὰ μὲν διὰ τὸ Γάλλους, οἵτινες ἡσαν τῆς Δήμητρος, τῷ τοιούτῳ μέτρῳ πρὸς ὅμονον τῆς τῶν θεῶν μητρὸς χρῆσθαι διὰ τοῦτο γάρ καὶ μητρωακά. ἡ παρ' ὅσον ἀνειμένον καὶ ἔκλυτον τὸ ἐπίμικτόν ἐστιν ἰωνικόν. καὶ οἱ Γάλλοι γάρ, οἵ εἰσιν ἔθνος τι, τοιοῦτοι μαλακοὶ καὶ θῆλειαν νόσον ἔχειν διαβαλλόμενοι. ἀνακλώμενα δὲ διὰ τὴν αἰτίαν, ἣν ἔφαμεν ἀνωτέρω, παρ' ὅσον ὁ ἐν τοῖς τοιούτοις ὥσθιμὸς ἀνακλᾶται πρὸς τὸ χαῦνον καὶ μαλακόν.

SCHOL. A in Hephaest. 147. 24 sqq. τὰ εἰρημένα ἀνακλώμενα οὐκ εἰσίν. οὔτε γάρ ἡ ἐσχάτη τοῦ ἰωνικοῦ μακρὰ οὖσα γέγονε βραχεῖα, οὔτε τὴν τροχαικήν ἔχουσιν, ἀλλὰ καθαρά εἰσιν. ἵσως δὲ περὶ τῶν ἔξης ὁ λόγος.

SCHOL. A in Hephaest. 148. 19 sqq. ταῦτα ἔξ ἐπιμιξίας εἰσὶν ἀνακλώμενα βραχυκατάληκτα. ἔχουσι γάρ τὴν ἐσχάτην τοῦ ἰωνικοῦ βραχεῖαν ἀντὶ μακρᾶς. εἴρηται δὲ κατ' ἀρχήν, ὅτι ὅταν ἐπιμίσγηται τῇ τροχαικῇ πάντως ἡ πρὸ αὐτῆς ἔσται πεντάσημος, ὃ ἔστι παιωνική ὡς ἡ 'κοψεν ὥστε', τροχαικὴ συζυγία οὖσα, ἔχει τὴν πρὸ αὐτῆς τὴν 'τε μ' ἔρως ε' παιωνικήν.

APTHON. GL VI 95. 22 sqq. inter haec (*scil. metra ionica mixta*) si tetrametri versus catalecticci, qui in huius modi metro primi habendi sunt, longas in breves solverint, metrum efficient galliambicum, dictum quasi Γάλλων ἴαμβοι, id est maledicta, quibus non numquam conviciantur. idem et metroiacon seu, ut quidam, bacchiacon anaclomenon. cuius exemplum: (Ter. Maur. GL VI 410. 2891)

tremulos quod esse Gallis habiles putant modos,
quod ex duobus colis, id est dimetro acatalecto subiuncto dimetro catalecticco,
conexus habetur, ut est: (Ter. Maur. GL VI 410. 2888)

segetes meum labore, segetes meus labor.
subsistit ex pariambis adnexis trochaeis, sicut dictum est, alterna vice, cum longis breves aut brevibus longae subiciuntur. memineris tamen et tribrachyn loco trochaei hoc metrum, si necessitas postularit, admittere neque ad crescentis syllabae numerum, cum in temporibus omnis ratio custodiatur, officere, ut hoc galliambicum, quod solutione complurium syllabarum compositum est, ut:
volat agiliter sunt.

a. ˘ ˘ - ˘ - ˘ - ˘ - ˘ - ||
b. ˘ ˘ - - - - ˘ - ||

2. ΗΕΡΗΑΕΣΤ. 39. 7 sqq. τῶν δὲ τριμέτρων (*scil. ἰωνικῶν ἀπ' ἐλάσσονος*) τὸ μὲν ἀκατάληκτον

† ζαελεξάμαν ὄναρ Κυπρογενήα
παρὰ τῇ Σαπφοῖ (fr. 134 Voigt), παρὰ δὲ Ἀνακρέοντι ἑτέρως ἐσχημάτισται (fr. 66 [PMG 411] a Page)

ἀπό μοι θανεῖν γένοιτ': οὐ γάρ ἂν ἄλλη
λύσις ἐκ πόνων γένοιτ' οὐδαμὰ τῶνδε.

τὸ δὲ καταληκτικόν (Anacr. 66 [PMG 411] b Page)

Διονύσου σαῦλαι βασσαρίδες.

APP. DION. 317. 13 sqq. ἔτέρα μέθοδος τοῖς ἀνακρέουσιν ἀεὶ συναπτομένη· ὅπερ μέτρον ἀνακλώμενον καλεῖται. ὁ τοῖς ἀνακρέουσιν ἀεὶ συνταττόμενος [καὶ] ἀνακλώμενος, ἔξ ἐνὸς τῶν τετρασυλλάβων ποδὸς τὴν σύστασιν ἔχει. τομὴ δὲ αὐτοῦ ἐφθημιμερής. οὗτος γοῦν Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος λέγεται τριποδίζόμενος, οἶον· (PLG III, p. 337 Bergk⁴)

ἀρετῆς ἔργα φέρει ἔμπονος ἥβη.

SCHOL. A in Hephaest. 148. 19 sqq. ταῦτα (*scil. Anacr. 68 [PMG 413] Page*) ἔξ ἐπιμιξίας εἰσὶν ἀνακλώμενα βραχυκατάληκτα. ἔχουσι γὰρ τὴν ἐσχάτην τοῦ Ἰωνικοῦ βραχεῖα ἀντὶ μακρᾶς. εἴρηται δὲ κατ' ἀρχήν, ὅτι ὅταν ἐπιμίσγηται τῇ τροχαικῇ πάντως ἡ πρὸ αὐτῆς ἔσται πεντάσημος, ὃ ἔστι παιωνική ... τὸ δὲ ἔξῆς (*scil. Sapph. 134 Voigt*) τὸ ‘προσελεξάμαν’ δύναται καὶ ἀνακλώμενον εἶναι, δύναται καὶ ἐπίμικτον πρὸς τὰς τροχαικὰς τῆς παιωνικῆς προκειμένης ὄμοιώς τοῖς προλεχθεῖσιν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν πρώτη συζυγία ἡ ‘προσελεξά’ παίων τρίτος ἡ δὲ δευτέρα ‘μαν ὄναρ Κு’ <τῆς ‘Κύ’> μακρᾶς γενομένης διὰ τὸ ἐπιφέρεσθαι τὸ ‘προ’, ἔστι τροχαικὴ ἑπτάσημος, τῆς πρώτης μακρᾶς ἀνακλωμένης ἐπὶ τὴν τελευταίαν βραχεῖαν τῆς πρώτης συζυγίας. βραχεῖαν γὰρ αὐτὴν είπε καὶ οὐκέτι ποιεῖ τὸ Ἰωνικόν· κοινῆς δὲ συλλαβῆς γενομένης τῆς ‘Κύ’ διὰ τὸ ἄφωνον εἶναι καὶ ἀμετάβολον τὰ ἔξης, ἔσται η προειρημένη ἐπιμιξία.

SCHOL. B in Hephaest. 285. 26 sqq. τινὲς δὲ συντάττουσιν αὐτοῖς καὶ ἔτερον, ἔξ ἐνὸς τῶν τετρασυλλάβων ποδῶν τὴν σύστασιν ἔχοντα, ἥγουν ἔξ Ἰωνικοῦ ἀπ' ἐλάσσονος, τρίμετρον ἀκατάληκτον, δὲ καὶ ἀνακλώμενόν φασιν, ἐπιδεχόμενον δὲ τομὴν ἐφθημιμερῆ, τουτέστι μετὰ τὰς τρεῖς συλλαβὰς τοῦ δευτέρου ποδὸς περαινομένην [τὴν τομὴν] εἰς μέρος λόγου, οἶον· (PLG III, p. 337 Bergk⁴)

ἀρετῆς ἔργα φέρει ἔμπονος ἥβη.

~~~~~ - ||

3. HERAEST. 39. 15 sqq. τὸ δὲ <δίμετρον (*scil. ἀπ' ἐλάσσονος Ἰωνικόν*) τὸ> ἀκατάληκτον κατὰ τὸν ἀνακλώμενον χαρακτῆρα πολὺ παρὰ τῷ Ἀνακρέοντί ἔστι· (fr. 55 [PMG 400] Page)

παρὰ δηῦτε Πυθόμανδρον
κατέδυν ἔρωτα φεύγων.

SCHOL. VET. in Pind. Ol. 4 (p. 4. 6 sq. Tessier) τὸ α' ἀνακλώμενον Ἰωνικὸν δίμετρον ὑπερκατάληκτον.

SCHOL. VET. in Pind. Pyth. 2 (p. 15. 28 sqq. Tessier) τὸ η' σύνθετον ἀπὸ παιώνος καὶ διμέτρου Ἰωνικοῦ ἀκαταλήκτου, τοῦ τε ἀνακλωμένου καὶ τοῦ ἀπὸ μείζονος.

SCHOL. VET. in Pind. Pyth. 4 (p. 17. 4 sq. Tessier) τὸ ζ' δίμετρον Ἰωνικὸν ἀπ' ἐλάσσονος ἀνακλώμενον.

SCHOL. VET. in Pind. Pyth. 9 (p. 20. 12 sq. Tessier) τὸ θ' Ἰωνικὸν δίμετρον καταληκτικὸν ἀνακλώμενον.

SCHOL. VET. in Pind. Isthm. 3 (p. 29. 14 Tessier) τὸ δ' ἀνακλώμενον Ἰωνικὸν δίμετρον καταληκτικόν.

SCHOL. VET. in Aristoph. *ran.* 324 (p. 284b. 49 sqq. Dübner) τὸ πέμπτον ἰωνικὸν δίμετρον ἀκατάληκτον ἀνακλώμενον καθ' Ἡφαιστίωνα (p. 39. 15 sqq.) καλούμενον, ἀντ' ἰωνικῶν παίωνα τρίτον καὶ ἐπίτριτον δεύτερον ἔχον. τὰ ἔξης δύο τὸν αὐτὸν τρόπον.

SCHOL. A in Hephaest. 111. 16 sqq. Υε τὸ ἀνακλώμενον μέτρον τοιοῦτόν ἔστιν, ὡς ἰωνικὸν εἶναι τὸ ἀπ' ἐλάσσονος τόδε. ααββααββ. ἡ τελευταία τοῦ πρώτου ποδὸς ἀνακλᾶται ἐπὶ τὴν τοῦ δευτέρου ἄρχουσιν βραχεῖαν, ὡς εἶναι τὸ πρώτον ἀντὶ ἰωνικοῦ παίωνα τρίτον, τὸ δὲ δεύτερον ἐπίτριτον δεύτερον.

SCHOL. A in Hephaest. 148. 5 sqq. ἀνακλώμενον δὲ καλεῖται τὸ μέτρον διὰ τὴν ποιὰν τοῦ μέτρου συμπάθειαν ἡ γὰρ τελευταία τῶν προτέρων ποδῶν ἀνακλᾶται τῇ ἀρχῇ τῶν δευτέρων διὰ τὸ ἐν ὁρχῇσι ἀνακλασμὸν μελῶν γίνεσθαι.

APTHON. GL VI 93. 11 sqq. unde plerumque recipit (*scil. ionicus ἀπ' ἐλάσσονος*) in principio versus bacchium <a> longis incipientem et paeonem tertium, quorum uterque quinque temporum spatio extenditur [catalecticum autem fit anapaesto aut eo qui amphibrachys vocatur]. huic, cum esse sena tempora in singulis coniugationibus, utpote ionicum, oporteat, necessario trochaeus aut eius basis adnectetur ea contemplatione imminuta, ut dipodiae superioris tempora ex subditis compleantur. id Graeci ἐπίζευξιν, id est coniugationem, vocant, eo quod priorum pedum basin uno tempore breviorem sequentis syzygiae compleat syllaba, qua pro brevi, licet natura longa sit, utpote prior trochaei, accipienda est, siquidem unius temporis supplemento ionica basis indigere videatur. etenim huic metro rhythmica natura accedit. huius modi autem inter se συνγιαὶ passionem sive communionem musici ἀνάκλασιν vocant et metra, siqua forte adverterint talia, anaclorena appellant, quod retrorsum inclinentur, ut in quibusdam saltationum gesticulis nostra corpora pone pandantur. sed ut exemplo doceam, erit hoc colon anaclomenon:

Cybele rotabo crines.

hic 'ro', licet sit brevis, pro longa accipietur, 'Cybele ro' nam detractum unum tempus sequentis syzygiae ex initiali syllaba huic impertinetur, ne fiat prima syzygia pentachronos, sequens heptachronos. igitur secundae coniugationis prima syllaba, quae debet esse brevis, mutatur ea condicione, ut vim suae proceritatis quartae syllabae brevi, quae est ultima primae coniugationis, imperiat; et ipsa quidem brevis remanet facta unius temporis, superiorem autem a se syllabam, quae fuerat brevis, commercio suae proceritatis extendit. atque ita fit ionicon anaclomenon, ut est:

Paphias amor columbas.

nam 'mor', secundae coniugationis initialis syllaba, quae brevis natura, utpote in ionico a minore, esse deberet, derivato in se superioris syllabae tempore ἀνακλάσει inter syzygias facta trochaicam basin ionico subdidit, quae basis <inter> utrasque syzygias, id est primam et secundam, sub hac lege versabitur. at Iuba noster (fr. 119 Hense), qui inter metricos auctoritatem primae eruditionis obtinuit, insistens Heliodori vestigiis, qui inter Graecos huiusc artis antistes aut primus aut solus est, negat hoc vitium, ut quidam adserunt, rhythmicum fore,

sed mage metrica ratione contingere, quod per ἐπιπλοκάς, id est metrorum inter se amplexiones, ut supra docuimus, plerumque evenit. nam τετραδική ἐπιπλοκή et δυαδική, id est quadrua et binaria amplexio, huic versui, qui ionicus anaclomenos vocatur, diversitatem varietatemque fecerunt. etenim antispastica et choriambica et utraque ionica metra de quadrua amplexione subsistunt; iambica vero et trochaica, sicut supra docuimus, de binaria. evenit autem ut choriambica et antispastica iambicis coniugationibus, ionica vero trochaicis, quae sunt diversarum amplexionum, misceantur. unde accidit ut confusione eorum metrorum, quae ex diversis amplexionibus informantur, huius modi inter syzygias passio sive communio, quae anaclasis a musicis dicitur, merito eveniat et varietas versui de amplexionum differentia fiat. nam si puro choriambico primam decutias syllabam, fit omne quod residuum est ionicum a minori. et rursum si ionicum a minori syllaba una mutiletur, quod remanet antispasticum deprehendas. item ablata antispastico prima syllaba ionicum a maiori perficiet. verum hoc tunc accidit, cum purus est choriambicus versus. at enim contra cum interpositae iambicae coniugationes reperiuntur, lex illa quadrae amplexionis infringitur, diversique generis admixta amplexione nascitur ista varietas, ut praecedens colum, cum esse sena tempora in singulis coniugationibus oporteat, pentasemum fiat, sequens vero heptasemo subsistat. recipit autem molossum et anapaestum, sed raro iuncto pariambo et dactylum. feritur autem per dipodian.

ATIL. FORTVN. GL VI 290. 7 sqq. ex hoc genere (*scil. metro ionico ἀπ' ἐλάσσονος*) est quod anaclomenon appellatur, quod ordinem pedum naturalem ac solitum amittit et immutatis pedum coniugationibus copulatur. dimetrum acatalectum:

Paphias amor columbas.

nam constat pyrrichio et trochaeis duobus et spondeo: quarta enim syllaba, quae debet longa esse, brevis et sequens longa est, quam oportebat brevem esse. hoc metrum si geminetur, facit tetrametrum ionicum a minore anaclomenon, quod heteromeres sapphicum nominatur, hoc modo:

docuit potens labellum bifido fugare rictu.

simile tetrametrum mensura, non coniugationibus:

viridi Palladis umbra sonat oscinum loquela.

× – ∙ – ∙ ∙ – ∙ – ∙ – – ||

4. ΗΡΗΑΕΣΤ. 46. 13 sqq. ἀνακλωμένον δὲ ὅντος αὐτοῦ (*scil. ἀπ' ἐλάσσονος ἐπιωνικοῦ τριμέτρου*), προταχθεῖσα ιαμβικὴ ἔξασημος ἢ ἐπτάσημος ποιεῖ τὸ τοιοῦτον, οἶον παρὰ Σαπφοῦ (fr. 133 Voigt)

ἔχει μὲν Ἀνδρομέδα καλὰν ἀμοιβάν

Ψάπφοι τί τὰν πολύολβον Ἀφροδίταν.

κανὼν δὲ αὐτοῦ

αβαβ ααβα βαββ^a

ββαβ ααβα βαββ^a.

SCHOL. A in Hephaest. 151. 26 sqq. <ἀνακλωμένου> ἀνακλώμενον καλεῖται τὸ μέτρον, ὅτι πολλάκις ὁ λείπων χρόνος ἐν τινὶ βάσει ἀνακλᾶται εἰς ἄλλην βάσιν, ὥσπερ τῆς δευτέρας βάσεως τοῦ δευτέρου παραδείγματος, λειπούσης χρόνῳ (παίωνα γάρ ἔχει τρίτον πεντάσημον) ὁ λείπων χρόνος ἀνεκλάσθη ἐν τῷ ‘Αφροδίταν’ ἐπτάσημον γάρ ἔχει διποδίαν τροχαικήν.

◦◦—◦—◦◦—||

5. SCHOL. REC. in Pind. *Ol.* 4 (p. 170. 8 sqq. Abel) Τῇ τὸ α' προσοδιακὸν ἀνακλώμενον δίμετρον ὑπερκατάληκτον. ἀνακλώμενον δὲ καλεῖται τὸ μέτρον, ὅτι πολλάκις ὁ λείπων χρόνος ἐν τινὶ βάσει ἀνακλᾶται εἰς ἄλλην βάσιν. παίων γάρ ἔστι γ' ὁ α' ποὺς ἀντὶ ἴωνικοῦ τοῦ ἀπ' ἐλάσσονος, καὶ ὁ λείπων χρόνος ἀνεκλάσθη εἰς τελευταίαν τοῦ κώλου συλλαβήν. [E.C.]